

Obsah

1	Historie a slavné osobnosti	8
1.1	Úvod do kapitoly	9
1.2	Základní pojmy.....	9
1.3	Subatomární částice a jejich objevitelé: Joseph John Thomson, Ernest Rutherford a James Chadwick.....	10
1.4	Objevení rentgenových paprsků a Wilhelm Conrad Röntgen.....	12
1.5	Objevení radioaktivity – Antoine-Henri Becquerel, Pierre Curie a Marie Curie-Sklodovská.....	14
1.6	Vznik umělé radioaktivity a oboru nukleární medicína – Frédéric Joliot, Irène Curie, Carl David Anderson a Enrico Fermi.....	16
1.7	Kontrolní otázky	17
1.8	Odpovědi.....	17
2	Ionizující záření	18
2.1	Základní pojmy.....	18
2.2	Úvod do kapitoly	18
2.3	Ionizující záření a radioaktivita	19
2.3.1	Ionizující záření	19
2.4	Zdroje IZ.....	26
2.4.1	Přírodní zdroje ionizujícího záření	26
2.4.2	Zdravotnictví	28
2.4.3	Jaderná energetika a průmysl	30
2.4.4	Jaderné zbraně.....	31
2.5	Veličiny IZ	31
2.5.1	Základní veličiny	31
2.5.2	Odvozené veličiny	32
2.6	Kontrolní otázky	33
2.7	Odpovědi.....	33
3	Stochastické účinky ionizujícího záření	34
3.1	Základní pojmy.....	34
3.2	Úvod do kapitoly	35
3.3	Na úrovni buněk až k organismu.....	37
3.4	Nádorová onemocnění.....	40
3.5	Nízké dávky záření.....	41
3.6	Kontrolní otázky	43
3.7	Odpovědi.....	43
4	Deterministické účinky ionizujícího záření.....	45

4.1	Základní pojmy	45
4.2	Úvod do kapitoly	46
4.3	Časné deterministické účinky	48
4.3.1	Akutní nemoc z ozáření	48
4.3.2	Akutní radiační dermatitida	52
4.3.3	Účinky záření na vyvíjející se embryo a plod v těle matky	53
4.3.4	Poškození reprodukčních orgánů	54
4.4	Pozdní deterministické účinky	55
4.4.1	Chronická radiační dermatitida	55
4.4.2	Zákal oční čočky (katarakta)	56
4.5	Kontrolní otázky	56
4.6	Odpovědi	56
5	Radiační ochrana	57
5.1	Základní pojmy	57
5.2	Úvod do kapitoly	58
5.3	Právní aspekty radiační ochrany	58
5.4	Dávkové limity	60
5.5	Monitorování	63
5.6	Kontrolní otázky	64
5.7	Odpovědi	64
6	Dozimetrie	65
6.1	Základní pojmy	65
6.2	Úvod do kapitoly	66
6.2.1	Detekce ionizujícího záření	66
6.3	Biologická dozimetrie	74
6.3.1	Vybrané metody biologické dozimetrie	75
6.4	Kontrolní otázky	76
6.5	Odpovědi	77
7	Ochrana před ionizujícím zářením	78
7.1	Základní pojmy	78
7.2	Úvod do kapitoly	78
7.3	Fyzikální radioprotekce	79
7.4	Chemická radioprotekce	81
7.5	Biologická radioprotekce	84
7.6	Kontrolní otázky	84
7.7	Odpovědi	84
8	Vojenské využití ionizujícího záření	85

8.1	Základní pojmy.....	85
8.2	Úvod do kapitoly	86
8.3	Štěpná reakce.....	86
8.4	Jaderné zbraně	87
8.4.1	Fúzní termonukleární zbraně.....	87
8.4.2	Neutronové zbraně	87
8.4.3	Špinavá bomba.....	88
8.5	Radioaktivní stopa	88
8.6	Dekontaminace	89
8.6.1	Management osob.....	90
8.6.2	Dekontaminace ran	90
8.6.3	Dekontaminace tělesných otvorů.....	91
8.6.4	Dekontaminace neporušené kůže	91
8.7	Vnitřní kontaminace radionuklidy	92
8.8	Zdravotní důsledky vnitřní kontaminace.....	94
8.9	Léčba vnitřní kontaminace	94
8.9.1	Metabolické blokátory.....	95
8.9.2	Snížená absorpce.....	95
8.9.3	Podpora vylučování močí	96
8.9.4	Vytěsňování.....	96
8.9.5	Chelátory a funkční sorbenty	96
8.9.6	Chirurgická excize	97
8.9.7	Laváž plic (mechanická)	97
8.10	Kontrolní otázky	97
8.11	Odpovědi	98
9	Ochrana vojsk proti zbraním hromadného ničení a zdravotnická pomoc při jaderné nehodě	99
9.1	Základní pojmy.....	99
9.1.1	Vybavení jednotek NATO	100
9.2	Nošení prostředků individuální ochrany během vojenských operací (ATP-65, STANAG 2499 a 2984) a podávání radioprotektiv	101
9.3	Vytyčování a označování prostorů kontaminovaných radioaktivními látkami (STANAG 2002)	101
9.4	Léčebně odsunový systém při RMU.....	102
9.5	Dekontaminace	104
9.6	Kontrolní otázky	105
9.7	Odpovědi.....	105
10	Využití ionizujícího záření v lékařství	106

10.1	Základní pojmy	106
10.2	Úvod do kapitoly.....	107
10.3	Radiologie	108
10.4	Nukleární medicína	110
10.5	Radioterapie.....	111
10.6	Radiační zátěž z lékařského ozáření	113
10.7	Kontrolní otázky	115
10.8	Odpovědi.....	116
11	Literatura	117
12	Seznam zkratek.....	126